

SOME SPECIFICATIONS ON THE CLASSIFICATION OF OFFENSES

Elena-Giorgiana SIMIONESCU

Associate Professor PhD „Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

ABSTRACT:

IN RELATION TO THE SERIOUSNESS OF THE CRIME, THE MODE OF COMMITTING, THE COMPLETE OR NOT EXECUTION OF THE MATERIAL ELEMENT, THE MOMENT OF THE CRIME, THE CONDUCT OF THE CRIMINAL ACTIVITY, THE FORM OF THE GUILT, THE SUBJECT OF THE CRIME, THE NUMBER OF SUBJECTS, THE MODE OF MOVEMENT AND FOR THE EXERCISE OF CRIMINAL ACTION, ETC., IN THE THEORY AND PRACTICE OF CRIMINAL LAW, SEVERAL CATEGORIES OF OFFENSES ARE DISTINGUISHED

KEYWORDS: *OFFENSE, ACTION, INACTION, TYPICAL OFFENSE, ATYPICAL OFFENSE, QUALIFIED OFFENSE, INTENTIONAL OFFENSE, UNINTENTIONAL OFFENSE*

1. Considerații privind infracțiunea

Infracțiunea, ca instituție fundamentală a dreptului penal, cuprinde un sistem de norme juridice care consacră în general condițiile de existență, structura, conținutul și trăsăturile caracteristice comune infracțiunilor prevăzute în Partea specială a Codului penal, în legile penale speciale și în legile nepenale cu dispoziții penale.

Infracțiunea este o faptă contrară regulii de conduită, generatoare de conflict social, care atrage aplicarea sancțiunii prevăzute pentru săvârșirea ei. Este „actul de conduită interzis prin norma incriminatoare cuprinsă în Codul penal, legile penale speciale și legile nepenale cu dispoziții penale”¹.

Calificarea unei fapte concrete, ca infracțiune, și încadrarea ei în textul de lege, care o prevede și o sancționează, este permisă în prezența a trei premise: a) o normă incriminatoare, o normă abstractă, un text de lege care să interzică, sub sancțiune penală, o anumită manifestare, acțiune sau omisiune; b) săvârșirea unei fapte concrete, de natura celei prevăzute în actul normativ respectiv; c) corespondența dintre fapta săvârșită în realitate și fapta descrisă în legea specială (tiparul abstract).

În doctrină², infracțiunea a fost privită ca o faptă a omului, un act de conduită ilicit al acestuia, având un grad de pericol social mai ridicat decât al altor activități ilicite³, determinat

---

¹ V. Dongoroz și colaboratorii, *Explicații teoretice ale Codului penal român, Partea generală*, vol. I, Editura Academiei, București, 1969, p. 99.

² C. Bulai, *Manual de drept penal. Partea generală*, Editura All, București, 1997, p. 147.

³ De exemplu, în ceea ce privește contravenția, aceasta are un pericol social mai redus decât infracțiunea, deși O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor a renunțat la delimitarea contravenției de infracțiune după criteriul pericolului social; a se vedea O. M. Cilibiu, *Considerații generale privind contravenția/General*

de urmările sale și reflectat prin sancțiuni specifice. Sub aspect material, infracțiunea are înțelesul de faptă prin care se încalcă o regulă de conduită cu caracter imperativ, interzisă de norma de drept penal. Ea a fost apreciată ca fiind și un fapt social, istoric, deoarece are loc în societate pe o anumită treaptă de dezvoltare a acesteia. Mai mult, infracțiunea are și un aspect juridic, care derivă din aceea că ea constituie încălcarea unei obligații juridice de conformare, prevăzută în norma de incriminare. Dincolo de aspectul social, natural, moral, termenul “infracțiune” înfățișează aspectul juridico-penal al faptelor socialmente neconvenabile.

Infracțiunea este, în opinia unor autori¹, „orice fapt incriminat de lege și sancționat cu pedeapsă”, iar „incriminarea” este „proclamarea unei acțiuni neconvenabile ca infracțiune” (când se spune că un fapt a fost incriminat, înseamnă că legea l-a socotit ca infracțiune, cu mențiunea îndeplinirii tuturor cerințelor pentru existența unei infracțiuni).

Infracțiunea fiind singurul temei al răspunderii penale, apare firesc ca aceasta să se regăsească în dispozițiile Codului penal, în Partea generală, întrucât, de modul în care este înțeleasă, dar și respectată, depinde în viitor conduita participanților cărora li se adresează. Or, numai o dispoziție generală de drept, o regulă poate conține o reglementare a cărei principală funcție este de a asigura realizarea legalității în aplicarea celorlalte norme ale legii penale.

Din conținutul dispozițiilor art. 15 C. pen. rezultă trăsăturile esențiale ale infracțiunii, care reflectă de fapt toate aspectele fenomenului infracțiunii, și anume: fapta să fie prevăzută de legea penală; fapta să fie săvârșită cu vinovăție; fapta să fie nejustificată; fapta să fie imputabilă persoanei care a săvârșit-o². Așa cum rezultă din dispoziția art. 15 C. pen., infracțiunea este o faptă ce se caracterizează prin anumite trăsături esențiale, precis determinate în textul enunțat. Cu alte cuvinte, infracțiunea nu numai că este o faptă a omului, ci este în același timp un act de conduită exteriorizată a activității sale, pentru că simplele procese psihice care au loc, simplul gând (*nuda cogitatio*) nu pot constitui infracțiune, nefiind o faptă³. Dar nu orice faptă poate constitui infracțiune, ci numai aceea care prezintă toate trăsăturile esențiale, specifice.

2. Criterii de clasificare a infracțiunilor

Infracțiunea se caracterizează prin aceea că *este o faptă*, în accepțiunea cea mai cuprinzătoare a cuvântului, o manifestare reală, cu o existență obiectivă, capabilă a fi percepută și caracterizată. Fapta este o manifestare a persoanei în sfera relațiilor sociale, o intervenție a acesteia împotriva valorilor sociale ocrotite de lege, de natură a le leza integritatea sau a le pune în pericol⁴. Fapta poate consta într-o *acțiune* sau într-o *inacțiune*, în ambele sale forme ea reprezentând o exteriorizare a activității omului, trebuind să îi aparțină, să îi fie imputabilă. Fapta reprezentând o activitate a unui membru al societății în cadrul relațiilor sociale, în cadrul relațiilor cu semenii lui⁵, este firesc ca ea să aparțină omului, fiind

---

considerations on contravention, Analele Universității „Constantin Brâncuși”, Târgu-Jiu, Seria Științe Juridice, nr. 1/2014, pp. 73-82.

¹ V. Dongoroz, *Drept penal. Partea generală*, reeditarea ediției din 1939, Editura Societății „Tempus” și Asociația Română de Științe Penale, București, 2000, p. 159

² Pentru o abordare detaliată a trăsăturilor esențiale ale infracțiunii, a se vedea și E. G. Simionescu, *Drept penal. Partea generală 1*, curs universitar, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2014, pp. 70-79.

³ C. Bulai, *op. cit.*, p. 152.

⁴ Al. Boroi, *Drept penal, Partea generală, conform noului Cod penal*, Editura C. H. Beck, București, 2010, p. 86.

⁵ C. Mitrache, Cr. Mitrache, *Drept penal român. Partea generală*, Ediția a IX-a revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2012, p. 73

astfel excluse fenomenele naturii și reacțiile animalelor, afară de situațiile când omul se servește de acestea în realizarea scopurilor sale.

Prin „acțiune” înțelegem o anumită formă de manifestare a faptei, o conduită pozitivă a persoanei prin care aceasta își mobilizează întreaga energie pentru a face ceva, pentru a produce o modificare în realitatea ce o înconjoară¹.

„Inacțiunea” constă într-o comportare negativă, în neîndeplinirea unei obligații impuse de lege².

În literatura de specialitate³ se subliniază că nu trebuie să se confunde „acțiunea” (comisiunea) cu infracțiunile de acțiune (comisive), pentru că o infracțiune este de acțiune (comisivă) atunci când prin săvârșirea ei se comite ceea ce legea interzice (furt, tâlhărie, omor etc.). De asemenea, nu trebuie să se confunde „inacțiunea” (omisiunea) cu infracțiunile de inacțiune (omisive), pentru că o infracțiune este de inacțiune (de omisiune) atunci când săvârșirea ei constă în nefacerea (omiterea) a ceea ce legea pretinde.

Unele infracțiuni de acțiune (comisive) se pot săvârși atât prin acțiune (comisiune), cât și prin inacțiune (omisiune), de exemplu: uciderea unei persoane neputincioase prin neacordarea îngrijirilor necesare, pe care subiectul legal era obligat să le realizeze; săvârșirea infracțiunii de mărturie mincinoasă prin nerelatarea adevărului etc. Și infracțiunile de inacțiune (de omisiune) pot fi săvârșite prin acțiuni (comisiuni), de exemplu: omisiunea de a denunța, mascată de efectuarea unui denunț inexact.

În raport de gravitatea infracțiunilor, modul de săvârșire, de forma de vinovăție, de subiectul infracțiunii, de modul de punere în mișcare și de exercitare a acțiunii penale, de numărul de subiecți, de înfăptuirea integrală sau nu a elementului material, de momentul săvârșirii, de desfășurarea activității infracționale etc., în literatura de specialitate⁴ se cunosc mai multe categorii de infracțiuni și, având în vedere că pe parcursul lucrării vom face deseori referiri la sintagma „infracțiune”, apreciem ca fiind necesar⁵ să prezentăm o parte a acestor infracțiuni și să le sistematizăm pe anumite criterii:

2.1. În funcție de gravitatea infracțiunilor, se deosebește infracțiunea tip (simplă) de infracțiunea calificată (circumstanțiată).

Infracțiunea tip este forma cea mai simplă a unui anumit ilicit penal; de pildă, „luarea unui bun mobil din posesia sau detenția altuia, fără consimțământul acestuia, în scopul de a și-l însuși pe nedrept” constituie infracțiunea tip, numită furt simplu (art. 228 C.pen.); dimpotrivă, dacă aceeași activitate materială s-a săvârșit „în următoarele împrejurări: a) într-un mijloc de transport în comun; b) în timpul nopții; c) de o persoană mascată, deghizată sau travestită; d) prin efracție, escaladare sau prin folosirea fără drept a unei chei adevărate ori a unei chei mincinoase, e) prin scoaterea din funcțiune a sistemului de alarmă ori de supraveghere” ș.a., atunci există o infracțiune circumstanțiată numită furt calificat (art. 229 alin. 1 C.pen.). Deci, *infracțiunea calificată* este acea infracțiune în al cărei conținut intră ca element constitutiv o circumstanță agravantă care o deosebește de infracțiunea simplă, infracțiunea tip.

---

¹ Al. Boroi, *op. cit.*, p. 86.

² Ibidem.

³ V. Dongoroz și colab., *Explicații I*, p. 108.

⁴ V. Pașca, *Curs de drept penal. Partea generală*, volumul I, Editura Universul Juridic, București, 2010, p. 134; T. Vasiliu și colab., *Codul penal. Comentat și adnotat. Partea generală*, Ed. Științifică, București, p. 87; C. Bulai, *op. cit.*, p. 175 și urm.

⁵ G. Antoniu, C. Bulai, Gh. Chivulescu, *Dicționar juridic penal*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1973, p. 13 și urm.

În legislația penală anterioară sau în legislația penală străină (ex.: dreptul penal francez), criteriul gravității infracțiunilor a grupat infracțiunile în clase: *crime, delictes și contravențiuni*¹.

2.2. În raport de latura obiectivă, de modul în care se realizează elementul lor obiectiv, material, se evidențiază: infracțiunile comise și infracțiunile omise; infracțiuni tipice și atipice; infracțiunile de execuție promptă și de execuție lentă; infracțiunile momentane și infracțiunile continue; infracțiunile simple, deviate, continuate, complexe, progresive, de obicei; infracțiuni care lasă urme și care nu lasă etc.

Infracțiunea de comisiune (de acțiune) este acea faptă prevăzută de legea penală prin care subiectul săvârșește ceea ce legea oprește, interzice (de exemplu, a ucide, a fura etc.); ea constă în nesocotirea obligației de a se abține de la o acțiune interzisă de lege, în comiterea unui act pe care legea îl interzice; infracțiunea de comisiune (de acțiune) se poate săvârși atât prin acțiune (de exemplu, infracțiunea de lovire sau alte violențe – art. 193 C. pen.), cât și prin inacțiune (de exemplu, infracțiunea de lăsare fără ajutor a unei persoane aflate în dificultate – art. 203 C. pen.);

Infracțiunea de omisiune (omisivă) constă în nesăvârșirea (omiterea) unui act pe care legea îl ordonă (de exemplu, nedenunțarea – art. 266 C. pen.; omisiunea sesizării – art. 267 C. pen. etc.).

Nu trebuie să se confunde noțiunile „acțiune” și „inacțiune” cu acelea de „infracțiune de comisiune (de acțiune)” ori de „infracțiune de omisiune (de inacțiune)”.

Potrivit art. 17 C. pen., infracțiunea comisivă, care presupune producerea unui rezultat, se consideră săvârșită și prin omisiune, când: „ a) există o obligație legală sau contractuală de a acționa; b) autorul omisiunii, printr-o acțiune sau inacțiune anterioară, a creat pentru valoarea socială protejată o stare de pericol care a înlesnit producerea rezultatului”.

Din punct de vedere al etapelor de executare a laturii obiective, știința dreptului penal² clasifică infracțiunile în: *infracțiuni tip*, corespunzătoare formei tipice sau de bază (faptul consumat); *infracțiuni atipice*, corespunzătoare formelor derivate (actul pregătit, tentativa, faptul epuizat).

Infracțiunile tip mai sunt denumite și fapte consumate sau infracțiuni fapt consumat, iar celelalte infracțiuni: *infracțiuni fapt preparat*, *infracțiuni fapt tentat* și *infracțiuni fapt epuizat*.

În literatura de specialitate³, se arată că infracțiunea tip corespunde *faptelor perfecte* (infracțiunea fapt consumat), pe când infracțiunile derivate corespund, fie *faptelor imperfecte* (actele preparatorii, tentativa), fie *mai mult decât perfecte* (infracțiunea fapt epuizat). La rândul lor, faptele imperfecte sunt *descendente*, când se referă la etapele anterioare consumării sau *ascendente*, când se referă la faptul epuizat.

Infracțiunea consumată se caracterizează prin aceea că înlăptuirea integrală a acțiunii sau inacțiunii tipice a dus la apariția rezultatului pretins de norma de incriminare;

Infracțiunea cu consumare anticipată este acea infracțiune a cărei consumare se realizează prin săvârșirea unor acte care pregătesc acțiunea tipică, chiar dacă aceasta nu a mai avut loc (de exemplu, art. 289 – luarea de mită; art. 291 C. pen. - traficul de influență); astfel

---

¹ V. Dongoroz, *Drept penal...*, op. cit., p. 247

² V. Dongoroz, op. cit., pp. 211-212.

³ *Ibidem*.

de infracțiuni nu sunt susceptibile de tentativă, deoarece aceasta este asimilată faptei consumate.

Infracțiunea de consumare imediată este acea infracțiune care se execută imediat, prompt, astfel încât realizarea rezoluției infracționale nu mai parcurge așa-numitul drum al infracțiunii (*iter criminis*) (de exemplu, art. 193 C. pen. - lovirea sau alte violențe etc.); astfel de infracțiuni nu sunt susceptibile de tentativă.

Infracțiunea de execuție lentă se caracterizează prin aceea că activitatea infracțională se desfășoară în timp, parcurgând așa-numitul *iter criminis*; este susceptibilă de tentativă;

Infracțiunea cu execuție promptă se caracterizează prin lipsa unei desfășurări în timp a activității criminale, în sensul că efectuarea primului act de executare coincide cu momentul consumării; nu este susceptibilă de tentativă (de exemplu, ultrajul săvârșit verbal);

Infracțiunea de consumare lentă este acea infracțiune care parcurge *iter criminis* pentru a ajunge la momentul consumării; tentativa este posibilă.

Infracțiunea încercată (fapt tentat) este acea infracțiune care a rămas în faza tentativei pedepsibile.

Infracțiunea momentană se caracterizează prin aceea că pentru realizarea elementului său material nu este nevoie de nicio prelungire în timp a acțiunii sau inacțiunii incriminate.

Legiuitorul român a considerat necesar să califice o infracțiune ca formând o unitate sau o pluralitate de infracțiuni, deoarece aceasta produce consecințe juridice importante, făptuitorul urmând să răspundă în cazul unității de infracțiuni pentru o singură infracțiune, iar în cazul pluralității de infracțiuni, pentru două sau mai multe infracțiuni.

Distincția între unitate și pluralitate de infracțiuni se face cu ajutorul conținutului infracțiunii, care reprezintă baza de evaluare¹. Va exista unitate de infracțiune în condițiile în care fapta corespunde conținutului unei singure infracțiuni și va exista pluralitate de infracțiuni în condițiile în care se constată existența mai multor fapte, care au conținutul mai multor infracțiuni sau când fapta săvârșită se identifică cu conținutul mai multor infracțiuni.

Unitate de infracțiuni desemnează activitatea infracțională formată dintr-o singură acțiune sau inacțiune ce decurge din natura faptei sau din voința legiuitorului, săvârșită de o persoană și în care se identifică conținutul unei singure infracțiuni. În doctrina penală și în legislație sunt cunoscute două forme de unitate infracțională²: unitatea naturală și unitatea legală. Literatura juridică reține unitatea naturală de infracțiuni sub trei forme: infracțiunea simplă, infracțiunea continuă și infracțiunea deviată. Ca forme ale unității legale de infracțiune se distinge: infracțiunea continuată, infracțiunea complexă, infracțiunea progresivă, infracțiunea de obicei.

Pluralitatea de infracțiuni reprezintă *situația când aceeași persoană săvârșește două sau mai multe infracțiuni* de același fel ori diferite, în același timp sau la anumite intervale³. Codul penal român consacră trei forme ale pluralității de infracțiuni: *concurusul de infracțiuni, recidiva și pluralitatea intermediară*: prima, structurată pe ideea săvârșirii de către aceeași persoană a două sau mai multe infracțiuni mai înainte de a fi fost condamnată definitiv pentru vreuna dintre ele; a doua, pe ideea săvârșirii unei noi infracțiuni intenționate de către aceeași persoană care anterior mai fusese condamnată definitiv pentru o altă infracțiune; a treia pe ideea necesității sancționării și a acelor cazuri de pluralitate care, deși se încadrează într-o

---

¹ C. Bulai, *op. cit.*, p. 207.

² I. Oancea, *Tratat de Drept penal. Partea generală*, Editura All, București, 1995, 216; M. Zolyneak, *Drept penal*, volumul II, Editura Fundației „Chemarea”, Iași, 1993, p.191; C. Mitrache, *op. cit.*, p. 198; Gh. Nistoreanu, Al. Boroș, *Drept penal. Curs selectiv pentru licență*, Editura All Beck, București, 2002, p.134.

³ M. Basarab, *Drept penal. Partea generală, Tratat*, volumul I și II, Editura Lumina Lex, București, 2005, p. 5; C. Butiuc, *Elemente de drept penal*, Editura Lumina Lex, București, 1998, p. 61.

relație de tipul recidivei, nu întrunesc toate condițiile necesare pentru reținerea acesteia, dar prezintă cel puțin caracteristicile unui concurs obișnuit de infracțiuni.

Infracțiunea simplă este infracțiunea al cărei element material constă într-o activitate unică sau într-un fapt simplu, adică o acțiune sau inacțiune momentană care produce rezultatul tipic al infracțiunii (de exemplu, uciderea unei persoane prin descărcarea unui foc de armă sau uciderea prin repetate lovituri);

Infracțiunea continuă se caracterizează prin aceea că acțiunea sau inacțiunea ce constituie elementul material este susceptibilă de a fi prelungită în timp și, odată ajunsă la momentul consumativ, se prelungește până la apariția unei acțiuni în sens contrar, care poate avea ca sursă: voința făptuitorului, intervenția autorităților sau intervenția altei persoane (de exemplu, art. 228 alin. 3 C. pen. privind furtul de energie electrică).

Infracțiunea deviată se poate săvârși în două situații distincte, fie în caz de deviere a acțiunii, din cauza greșelii autorului, asupra unui alt obiect sau altei persoane (*aberratio ictus*), fie în caz de săvârșire a faptei, din cauza erorii făptuitorului, asupra altei persoane sau asupra altui obiect (*error in personam*) decât acela pe care făptuitorul voia să-l vatăme sau să-l pună în pericol.

Infracțiunea continuată și infracțiunea complexă sunt definite de lege prin dispozițiile art. 35 C. pen. *Infracțiunea este continuată* când o persoană săvârșește la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții și împotriva aceluiași subiect pasiv, acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni. Ea reprezintă, de fapt, “infracțiunea săvârșită în etape” (delapidarea - art. 295 C. pen., furtul - art. 228 alin. 3 C. pen.), de pildă, un casier sustrage o suma de bani în mai multe etape; o persoană sustrage în mod repetat materiale de construcții dintr-un depozit.

Infracțiunea este complexă când în conținutul său intră, ca element constitutiv sau ca element circumstanțial agravant, o acțiune sau inacțiune care constituie prin ea însăși o faptă prevăzută de legea penală. În conținutul unic al infracțiunii complexe se găsesc, deci, comprimate conținuturile a două infracțiuni distincte. Infracțiunea complexă poartă numele de *infracțiune absorbantă*, iar infracțiunea inclusă în conținutul său poartă numele de *infracțiune absorbită*¹. Aceasta din urmă își pierde autonomia infracțională. De exemplu: la tâlhărie (art. 233 C. pen.) în forma tip se include: art. 208 C. pen. - furtul; art. 193 C. pen. - lovirea sau alte violențe; art. 206 C. pen. - amenințarea; la tâlhăria calificată (art. 234 C. pen.), în conținut agravant se include: art. 208 C. pen. - furtul; art. 209 C. pen. - furtul calificat; art. 193 C. pen. - lovirea sau alte violențe; art. 194 C. pen. - vătămarea corporală; art. 195 C. pen. - lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte.

Infracțiunea progresivă este o formă a unității legale de infracțiune care, după atingerea momentului consumativ corespunzător unei anumite infracțiuni, își amplifică progresiv rezultatul sau se produc urmări noi, corespunzător unor infracțiuni mai grave, fără intervenția făptuitorului² (de exemplu, în cazul art. 193 C. pen., este posibil ca vătămarea corporală să se agraveze progresiv, constituind fie art. 194 C. pen., fie art. 195 C. pen.).

Infracțiunea de obicei (de obișnuință) este acea infracțiune ce se săvârșește prin repetarea faptei incriminate de un număr de ori, suficient de mare pentru ca din această repetare să rezulte că făptuitorul desfășoară activitatea infracțională din obișnuință sau ca îndeletnicire; nu este susceptibilă de tentativă.

Infracțiunea mijloc este acea infracțiune săvârșită pentru a pregăti sau înlăni comiterea alteia. *Infracțiunea scop* este acea infracțiune a cărei săvârșire reprezintă finalitatea

---

¹ M. Zolyneak, *op. cit.*, p. 443.

² C. Bulai, *op. cit.*, p. 219.

urmărită prin comiterea alteia (de exemplu, falsificarea unui înscris oficial pentru a se putea comite sau ascunde o delapidare).

Infracțiunile corelative sunt acele infracțiuni între care există o corelație, în sensul că săvârșirea unei infracțiuni subsecvente presupune existența unei infracțiuni anterioare, deși nu se află în legătură cauzală cu aceasta (de exemplu, art. 270 C. pen. - tănuirea; art. 269 C. pen. - favorizarea făptuitorului; art. 266 C. pen. - nedeunțarea etc.);

Infracțiunile preordonate există atunci când două sau mai multe infracțiuni se comit în locuri sau la momente diferite, însă după o înțelegere prealabilă între făptuitori;

2.3. În raport cu latura subiectivă, infracțiunile se pot clasifica astfel: infracțiuni intenționale (de dol), infracțiuni neintenționate (de culpă) și infracțiuni praeterintenționate, infracțiuni spontane și infracțiuni premeditate, infracțiuni reale și infracțiuni putative.

Infracțiunile intenționate sunt săvârșite cu intenție directă sau indirectă. Intenția este acea formă de vinovăție prevăzută în dispozițiile art. 16 alin. 3 C. pen., ce există atunci când persoana care săvârșește o faptă, prevede în momentul săvârșirii faptei, rezultatul socialmente periculos al acesteia și urmărește producerea lui, sau, deși nu-l urmărește, acceptă totuși eventualitatea producerii lui.

Infracțiunile neintenționate sunt infracțiunile săvârșite din culpă cu prevedere sau culpă simplă. Culpă este acea formă de vinovăție prevăzută în dispozițiile art. 16 alin. 4 C. pen., care există atunci când persoana care săvârșește o faptă, prevede rezultatul socialmente periculos, dar nu a urmărit și nu a acceptat eventualitatea producerii lui, socotind, fără temei, că acesta nu se va produce, ori nu a prevăzut rezultatul, deși trebuia și putea să-l prevadă.

Infracțiunile praeterintenționate sunt infracțiunile săvârșite cu intenție depășită. Praeterintenția (intenția depășită) este prevăzută în dispozițiile art. 16 alin. 5 C. pen., ca formă mixtă de vinovăție, ce rezultă din unirea intenției cu culpa. Ea se caracterizează prin aceea că subiectul infracțiunii prevede și dorește ori acceptă producerea unor urmări periculoase, însă cele produse în realitate sunt mult mai grave, iar acesta le-a prevăzut, dar a socotit fără temei că nu se vor produce sau nu le-a prevăzut, dar putea și trebuia să le prevadă. Codul penal român prevede astfel de situații, incriminând ca infracțiune de sine stătătoare, spre exemplu, lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte (art. 195 C. pen.)¹, fapte cu urmări praeterintenționate sau ca variante agravate ale unor infracțiuni în al căror conținut complex au fost prevăzute astfel de situații, cum ar fi violul care a avut ca urmare moartea victimei (art. 218 alin. 4 C. pen.)², tâlhăria sau pirateria care a avut ca urmare moartea victimei (art. 236 alin. 1 C. pen.) etc.

Infracțiunile spontane sunt cele comise fără o perioadă de reflectare; nu sunt susceptibile de tentativă. La *infracțiunile premeditate*, infractorul a cugetat mai dinainte asupra faptei sale, asupra timpului, locului, mijloacelor privind săvârșirea faptei.

Infracțiunea este reală atunci când rezoluțiunii infracționale îi corespunde obiectiv realizarea unui fapt incriminat de lege; dimpotrivă, *infracțiunea este putativă* când rezoluțiunii infracționale îi corespunde un fapt care, obiectiv, nu are caracter penal în realitate, ci doar în mintea făptuitorului³. De exemplu, însușirea unui bun găsit, fără ca făptuitorul să cunoască faptul că acel bun fusese abandonat sau fapta de a trage cu arma într-un cadavru, constituie infracțiuni putative. De remarcat că mijloacele folosite pentru

---

¹ P. Dungan, T. Medeanu, V. Pașca, *Manual de drept penal. Partea specială*, Editura Universul Juridic, București, 201; T. Toader, *Drept penal român. Partea specială*, Editura Hamangiu, București, 2009, p. 74.

² *Idem*, pp. 124-125.

³ C. Bulai, *op. cit.*, p. 404.

săvârșirea infracțiunii putative sunt apte să producă rezultatul, modul de concepere al săvârșirii infracțiunii nu este greșit, doar eroarea asupra realității conferă faptei caracter putativ. Neexistând infracțiune, este mai corect spus *faptă putativă* și nu infracțiune putativă.

2.4. În raport cu urmările sau rezultatul infracțiunii, există infracțiuni de daună și infracțiuni de pericol.

Infracțiunile de daună (de rezultat sau materiale) sunt acelea care produc un rezultat material, o modificare fizică, perceptibilă în realitatea înconjurătoare. Sunt infracțiuni de rezultat: omorul (art. 188 C. pen.), vătămarea corporală (art. 194 C. pen.), violul (art. 218 C. pen.), furtul (art. 228 C. pen.), distrugerea (art. 253 C. pen.) etc.

Infracțiunile de pericol, de atitudine sau formale sunt acelea care nu presupun o urmare materială, urmarea lor concretizându-se într-o stare de pericol pentru valoarea protejată prin norma de incriminare. Ele se consumă prin crearea unei stări de pericol pentru valoarea socială protejată, fără să fi necesară vătămarea efectivă a acestei valori. Constituie infracțiuni de pericol: trădarea (art. 394 C. pen.), nerespectarea regimului armelor și al munițiilor (art. 342 C. pen.), deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori (art. 314 C. pen.), nedenuțarea (art. 266 C. pen.), mărturia mincinoasă (art. 273 C. pen.) etc.

2.5. În raport cu subiecții infracțiunii, se pot deosebi: infracțiunile unilaterale (singulare) și infracțiunile bilaterale (plurale, colective), infracțiuni comune și infracțiuni proprii, infracțiuni împotriva unei persoane sau împotriva unei colectivități; infracțiuni de protecție generală și infracțiuni de protecție specială.

Infracțiunea este unilaterală sau singulară când, pentru săvârșirea ei este suficientă o singură persoană, un singur subiect activ.

Infracțiunea bilaterală este o formă a pluralității naturale de infractori, la care fapta ilicită se naște dintr-un raport bilateral intervenit între subiecții activi (de exemplu, art. 376 C. pen. – bigamia), indiferent dacă unul dintre subiecți nu răspunde penal; pluralitatea naturală este determinată de însăși natura faptei, care nu poate fi săvârșită decât prin cooperarea a două sau mai multor personae. Infracțiunile care se săvârșesc în forma pluralității naturale au primit denumirea de „infracțiuni colective” sau „infracțiuni bilaterale”. Exemplu: bigamia (art. 376 C.p.), incestul (art. 377 C.p.). Trebuie menționată și distincția între *infracțiunile bilaterale nedisociate* (bigamia, incestul etc.) și *infracțiunile bilaterale disociate* (darea și luarea de mită etc.).

Infracțiunile comune sunt acelea care pot fi săvârșite de orice persoană. *Infracțiunile proprii* sunt acele infracțiuni al căror subiect activ trebuie să aibă o anumită calitate cerută de lege pentru existența lor: funcționar public, militar, medic etc.; calitatea respectivă nu se cere pentru ceilalți participanți;

Infracțiunile săvârșite in persona propria sunt acele infracțiuni care pot fi săvârșite numai personal de către făptuitor (de exemplu, art. 273 C. pen. – mărturia mincinoasă; art. 266 C. pen. – nedenuțarea etc.); aceste infracțiuni nu pot fi comise în coautorat.

2.6. Din punctul de vedere al laturii procedurale, al modului de punere în mișcare și de exercitare a acțiunii penale se disting: infracțiunile urmăribile din oficiu și infracțiunile urmăribile la plângerea prealabilă a părții vătămate; infracțiunile flagrante și infracțiunile neflagrante. Există infracțiuni a căror acțiune penală, ca acțiune publică, se exercită *din*

*oficiu*¹, dar și excepții, când acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare sau exercitată decât în cazul în care persoana vătămată și-a exprimat voința de tragere la răspundere a făptuitorului prin introducerea unei *plângeri prealabile* la autoritățile judiciare².

În fine, potrivit art. 293 alin. 1-2 C. pr. pen., „Este *flagrantă infracțiunea* descoperită în momentul săvârșirii sau imediat după săvârșire. Este de asemenea considerată flagrantă și infracțiunea al cărei făptuitor, imediat după săvârșire, este urmărit de organele de ordine publică și de siguranță națională, de persoana vătămată, de martorii oculari sau de strigătul public ori prezintă urme care justifică suspiciunea rezonabilă că ar fi săvârșit infracțiunea sau este surprins aproape de locul comiterii infracțiunii cu arme, instrumente sau orice alte obiecte de natură a-l presupune participant la infracțiune”.

Concluzii

În ceea ce ne privește, apreciem că importanța definirii și clasificării infracțiunii este dată de următoarele considerente: a) prezintă trăsăturile esențiale tuturor infracțiunilor și are valoare pragmatică pentru cei chemați să aplice dispozițiile legii; b) delimitează sfera ilicitului penal de aceea a ilicitului extrapenal, adică delimitează faptele care sunt infracțiuni de cele care nu sunt infracțiuni, deși sunt fapte ilicite (civile, disciplinare, administrative³); c) deși utilitatea unei definiții legale este neperceptibilă și greu de motivat, teoretic și practic este necesar ca o asemenea instituție de drept penal să nu rămână nereglementată, să se afle la îndemâna oricui care, mai mult sau mai puțin, motivat și profesional, să își aroge dreptul și posibilitatea de a defini.

---

¹ I. Neagu, *Tratat de procedură penală*, partea specială, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2010, p. 72.

² V. Teodorescu, *Cauzele care înlătură răspunderea penală*, în G. Antoniu (coordonator), *Explicații preliminare ale noului Cod penal - Articolele 53-18*, vol. 2, Ed. Universul Juridic, București, 2011, p. 447.

³ În ceea ce privește aspectele privind abaterile administrative și atragerea răspunderii administrative, a se vedea O. M. Cilibiu, *Drept administrativ-curs universitar*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2016, pp. 129-229